

Codul global de etica pentru turism

Organizatia mondiala pentru turism

PREAMBUL

Noi, membrii Organizatiei Mondiale de Turism, intruniti in Adunarea Generala la Santiago, Chile in aceasta prima zi a lui octombrie 1999,

Reafirmand obiectivele stabilite in articolul 3 al Statutului OMT, si constient de rolul "decisiv si central" al acestei organizatii, asa cum este recunoscuta de Adunarea Generala a ONU, in promovarea si dezvoltarea turismului in vederea dezvoltarii economice, ~~intelegerii internationale~~ **pacii, prosperitatii si respectului universal** pentru, si respectarea drepturilor omului si libertatilor fundamentale ale tuturor fara deosebire de rasa, sex, limba sau religie.

Crezand cu fermitate ca prin contacte directe, spontane si nemediatizate carora le da nastere intre barbati si femei de diferite culturi si stiluri de viata, turismul reprezinta forta vitala pentru pace si un factor de prietenie si intelegere intre popoarele lumii.

In conformitate cu ratiunea de a fi a reconcilierii protectiei mediului inconjurator, dezvoltarii economice si luptei impotriva saraciei intr-o maniera durabila, asa cum s-a formulat de catre ONU in 1992 al "Summitul Pamant" de la Rio de Janeiro si exprimat in Agenda 21, adoptata cu aceasta ocazie,

Tinand cont de cresterea rapida si continua, atat din trecut cat si previzibila a activitatii turistice, fie de placere, de afaceri, culturale, religioase sau cu scop de sanatate, si efectele sale puternice, atat pozitive cat si negative, asupra mediului, economiei si societatii atat a tarii generatoare cat si celei primitoare, asupra comunitatilor locale si populatiei indigene, ca si asupra relatiilor si comertului international,

Cautand sa promoveze un turism responsabil, durabil si universal accesibil in cadrul dreptului tuturor persoanelor de a-si utiliza timpul lor liber pentru placere sau calatorie, cu respectarea preferintelor societatii si tuturor popoarelor,

Dar convinsi ca industria turismului mondial in totalitate are mai mult de castigat daca functioneaza intr-un mediu care favorizeaza economia de piata, initiativa privata si comertul liber si care serveste la optimizarea efectelor sale benefice asupra creerii bunastarii si locurilor de munca,

De asemenea, ferm convinsi ca, data fiind respectarea unui numar principii si a unui anumit numart de reguli, turismul durabil si responsabil nu este in niciun mod compatibil cu continua liberalizare a conditiilor care guverneaza comertul in servicii si sub a carui egida, intreprinderile din acest sector functioneaza si ca este posibila reconcilierea in acest sector economie si ecologie, mediu si dezvoltare, deschiderea catre comertul international si protectia identitatii culturale si sociale,

Considerand ca, intr-o astfel de abordare, toti participantii la dezvoltarea turismului- administratiile nationale, regionale sau locale, intreprinderile, asociatiile de afaceri, lucratorii din sector, organizatiile neguvernamentale si organele de tot felul aparinand industriei turismului, ca si comunitatile gazda, mass media ca si turistii insisi, au responsabilitati diferite desi interdependente in dezvoltarea turismului individual si social si ca formularea drepturilor lor individuale si a datoriiilor va contribui la atingerea telurilor lor.

Hotarati sa pastreze telurile urmarite de OMT de la adoptarea rezolutiei 364(XII) la Adunarea Generala din 1997 (Istanbul), de a promova un parteneriat veritabil intre participantii publici si privati in dezvoltarea turismului, si dorind sa vada extinderea unui parteneriat si cooperare de acelasi fel, in mod deschis si echilibrat si la relatiile dintre tarile generatoare si primitoare si industriile lor de turism.

Urmand cu consecventa declaratiile de la Manila din 1980 privind Turismul mondial si cele din 1997 privind Impactul social al turismului, precum si Declaratia drepturilor turismului si Codul turismului adoptate la Sofia in 1985 sub egida OMT,

Dar avand incredintarea ca aceste instrumente vor fi completate de un set de principii interdependente pentru interpretarea si aplicarea lor pe care participantii la dezvoltarea turismului isi vor modela conduita la debutul secolului al XXI-lea.

Utilizand, pentru scopurile acestui instrument, definitiile si clasificerile aplicabile calatoriei si in special conceptul de "vizitator", "turist" si "turism" asa cum au fost adoptate la Conferinta internationala de la Ottawa, tinuta intre 24 si 28 iunie 1991 si aprobate de catre Comisia de statistica a OMT la cea de a 27-a sesiune a sa.

Referindu-ne in deosebi la urmatoarele instrumente:

~~Declaratia universala a drepturilor omului din 10 decembrie 1948;~~

- Conventia internationala asupra drepturilor culturale, sociale si economice din 16 decembrie 1966;

- Conventia internationala asupra drepturilor politice si civile din 16 decembrie 1966;

- Conventia de la Varsovia privind transportul aerian din 12 octombrie 1929;

- Conventia de la Chicago privind aviatia civila internationala din 7 decembrie 1944 si Conventiile de la Tokio, Haga si Montreal in legatura cu aceasta;

- Conventia asupra facilitatilor vamale pentru turism din 4 iulie 1954 si protocolul aferent;

- Conventia privind protectia mostenirii naturale si culturale mondiale din 23 noiembrie 1972;
- Declaratia de la Manila asupra turismului mondial din 10 octombrie 1980;
- Rezolutia celei de a VI-a adunare generala a OMT (Sofia) care a adoptat Declaratia drepturilor turismului si Codul turistic din 26 septembrie 1985;
- Conventia asupra drepturilor copilului din 26 ianuarie 1990;
- Rezolutia celei de a IX-a adunari generale a OMT (Buenos Aires) privind in mod deosebit facilitatile de calatorie precum si siguranta si securitatea turistilor din 4 octombrie 1991;
- Declaratia de la Rio asupra mediului si dezvoltarii din 13 iunie 1992;
- Acordul general asupra comertului si serviciilor din 15 aprilie 1994;
- Conventia privind biodiversitatea din 6 ianuarie 1995;
- Rezolutia celei de a XI-a adunari generale a OMT (Cairo) privind prevenirea turismului sexual organizat din 22 octombrie 1995;
- Declaratia de la Sockholm din 28 august 1996 impotriva exploatarei sexuale comerciale a copiilor;
- Declaratia de la Manila privind impactul social al turismului din 22 mai 1997;
- Conventiile si recomandari adoptate de Organizatia internationala a muncii in domeniul conventiilor colective, prohibirea muncii fortate si a muncii copiilor, apararea drepturilor populatiilor indigene si tratament egal si nediscriminatoriu la locul de munca,

afirmam dreptul la turism si libertatea miscarii turistice,

declaram dorinta noastra de a promova o ordine turistica mondiala durabila, responsabila si echitabila, acaror beneficii vor fi impartite de toate sectoarele societatii in contextul unei economii internationale liberalizate si deschise si,

adoptam solemn cu aceste incheieri principiile *Codului global de etica pentru turism.*

PRINCIPIILE

articolul 1

Contributia turismului la intelegerea reciproca si respectul intre popoare si societati

1. Intelegerea si promovarea valorilor comune umanitatii, cu o atitudine de toleranta si respect pentru diversitatea religioasa, pentru convingerile morale si religioase, sunt in acelasi timp fundamentul si consecintele turismului responsabil; participantii la dezvoltarea turismului si turistii insisi vor respecta traditiile sociale si culturale si practicile tuturor popoarelor, inclusiv cele ale minoritatilor si populatiilor indigene si le vor recunoaste valoarea;
2. Activitatile turistice vor fi desfasurate in armonie cu atributele si traditiile regiunilor gazda cu respectarea legilor, traditiilor si obiceiurilor acestora;
3. Comunitatile gazda, pe de o parte, si profesionistii locali, pe de alta, se vor familiariza cu turistii care ii viziteaza si ii vor respecta se vor interesa si le vor cunoaste stiul de viata, gusturile si preferintele; invatatura si pregatirea aduse la cunostinta profesionistilor contribuie la o primire ospitaliera;
4. Este de datoria autoritatilor publice sa asigure protectia turistilor si vizitatorilor si a bunurilor acestora; ele trebuie sa acorde o atentie deosebita sigurantei turistilor straini datorita vulnerabilitatii deosebite a acestora; ele trebuie sa faciliteze introducerea de mijloace specifice de informare, prevenire, protectie, asigurare si asistenta in concordanta cu nevoile lor; orice atacuri, bruscari, rapiri sau amenintari la adresa turistilor sau lucratorilor in industria turismului, ca si distrugerea voita a facilitatilor turistice sau a elementelor de mostenire naturala sau culturala vor fi condamnate si pedepsite cu severitate in conformitate cu legislatia nationala respectiva;
5. In timpul calatoriei, turistii si vizitatorii nu vor comite niciun act criminal sau niciun act considerat criminal de catre legislatia tarii vizitate si se vor abtine de la orice comportament perceptut ca ofensator sau jignitor de catre populatia locala sau care deterioreaza mediul local; trebuie sa se retina de la traficul ilicit de droguri, arme si antichitati, specii protejate si produse si substante care sunt periculoase sau prohibite de reglementarile nationale;
6. Turistii si vizitatorii au responsabilitatea sa se familiarizeze, inca inainte de plecare, cu caracteristicile tarii pe care se pregatesc sa o viziteze; ei trebuie sa cunoasca riscurile de sanatate si securitate inerente oricarei calatorii in afara mediului lor obisnuit si sa se comporte in asa fel incat sa minimizeze acele riscuri;

articolul 2

Turismul ca vehicol pentru implinirea individuala si colectiva

1. Turismul, activitatea asociata cel mai frecvent cu odihna si relaxarea, sportul si accesul la natura si cultura, trebuie planificat si practicat ca un mijloc privilegiat de implinire individuala si colectiva; atunci cand este practicat cu suficienta inteligenta, este un factor de autoeducare, de toleranta mutuala de neinlocuit pentru invatarea diferentelor legitime dintre popoare si culturi in diversitatea lor;
2. Activitatile turistice trebuie sa respecte egalitatea dintre barbati si femei; ele trebuie sa promoveze drepturile omului si, in mod special, drepturile individuale ale grupurilor cele mai vulnerabile, in special copii si batranii, handicapatii, minoritatile etnice si populatiile indigene;
3. Exploatarea fiintelor umane in orice forma, in deosebi sexuala, in special cand este aplicata copiilor, contravine telurilor fundamentale ale turismului si reprezinta negarea turismului; astfel incat, trebuie combatuta in mod energic in cooperare cu toate statele interesate si penalizata fara concesi de catre legislatia nationala a tuturor tarilor vizitate cat si cele ale faptuitorilor unor astfel de acte, chiar si cand au fost faptuite in strainatate;
4. Calatoria in scopuri religioase, de sanatate, invatamant si de schimburi culturale sau lingvistice sunt forme de turism deosebit de benefice, care merita sa fie incurajate;
5. Trebuie incurajata introducerea in programele de invatamant tematici despre valoarea schimburilor turistice, beneficiile lor economice, sociale si culturale precum si riscurile lor;

articolul 3

Turismul, factor al dezvoltarii durabile

1. Toti participantii la dezvoltarea turismului trebuie sa salvgardeze mediul natural avand in vedere obtinerea de crestere economice sigure, continui si durabile menite sa satisfaca in mod echitabil nevoile si aspiratiile generatiilor prezente si viitoare;
2. Trebuie sa se dea prioritate tuturor formelor de desfasurare a turismului care conduc la economisirea de resurse pretioase si rare, in mod deosebit apa si energie, si sa se dea prioritate si sa se incurajeze de catre autoritatile publice nationale, regionale si locale evitarii pe cat posibil a producerii de deseuri;
3. Esalonarea in timp si spatiu a fluxurilor de turisti si vizitatori, in mod special a celor care rezulta din concedii platite sau vacante scolare, si o distribuire mai echilibrata a sarbatorilor trebuie privita ca o reducere a presiunii activitatilor turistice asupra mediului si imbogatirea impactului benefic asupra industriei turismului si a economiei locale;

4. Infrastructura turismului trebuie proiectata si activitatile turistice programate in asa fel incat sa se protejeze mostenirea naturala compusa din ecosisteme si biodiversitate si sa se pastreze speciile de animale salbatice amenintate; participantii la desfasurarea turismului, si in special profesionistii, trebuie sa cada de acord asupra impunerii unor limitari sau restrictii asupra activitatilor lor cand acestea sunt exercitate in zone deosebit de sensibile: deserturi, regiuni polare sau de altitudine ridicata, suprafete de coasta, paduri tropicale sau mlastini/delte propice creerii de rezerve naturale sau suprafete protejate,

5. Turismul natural sau ecoturismul sunt recunoscute in mod deosebit ca fiind determinante pentru imbogatirea pozitiei turismului, dat fiind respectul pentru mostenirea naturala si populatiile locale si sunt in concordanta cu capacitatea de absorbtie a locurilor respective;

articolul 4

Turismul, utilizator al mostenirii naturale a omenirii si contribuabil la imbogatirea ei

1. Resursele turismului apartin mostenirii comune a omenirii; comunitatile in teritoriile carora sunt ele sunt situate au drepturi si obligatii speciale in privinta acestora;

2. Politicile si activitatile turistice trebuiesc conduse cu respect fata de mostenirea culturala, artistica si arheologica, pe care ei trebuie sa le apere si sa le transmita generatiilor viitoare: o grija deosebita trebuie acordata pastrarii si imbunatatirii monumentelor, sanctuarelor si muzeelor ca si a santierelor istorice si arheologice care trebuie larg deschise vizitelor turistice; se va incuraja accesul la monumentele si proprietatile culturale aflate in posesie particulara, cu respectarea drepturilor proprietarilor, precum si cladirile religioase, fara prejudicierea nevoilor normale de rugaciune;

3. Resursele financiare rezultate din vizitele la monumente si locuri de cultura, cel putin in parte, trebuie utilizate pentru intretinerea, salvagardarea, dezvoltarea si infrumusetarea acestor mosteniri;

3. Activitatea turistica trebuie planificata astfel incat sa permita supravietuirea si inflorirea produselor culturale traditionale, mestesugurile si folclorul, in loc sa provoace degenerarea si standardizarea acestora;

articolul 5

Turismul, activitate avantajoasa pentru comunitatile si tarile gazda

1. Populatiile locale trebuie asociate activitatilor turistice cu o participatie echitabila la beneficiile economice, sociale si culturale pe care ei le genereaza si in special in crearea de locuri de munca directe si indirecte care rezulta din acestea;

2. Politicile turistice trebuie aplicate astfel incat sa ajute la ridicarea standardului de viata a populatiei in regiunile vizitate si sa satisfaca nevoile acestora; planificarea si abordarea arhitecturala a acestora precum si operarea statiunilor turistice si cazarea trebuie sa urmareasca integrearea lor, la maximum posibil, in structura economica si sociala locala; acolo unde sunt nivele de calificare a fortei de munca egale, se va acorda prioritate mainii de lucru locale;

3. Trebuie sa se acorde o atentie deosebita teritoriilor din zone de coasta si insule precum si regiunilor vulnerabile rurale si muntoase, pentru care turismul reprezinta adesea o oportunitate rara de dezvoltare in confruntarea cu declinul activitatilor economice traditionale;

4. Profesionistii din turism si in deosebi investitorii, ghidati de reglementari dispuse de autoritatile locale, trebuie sa intocmeasca studii privind impactul proiectelor lor de dezvoltare asupra mediului si imprejurimilor naturale; de asemenea, trebuie sa ofere cu cea mai mare transparenta si obiectivitate, informatii privind proiectele lor viitoare precum si repercursiunile lor previzibile si sa promoveze dialoguri asupra continutului acestora cu populatia interesata;

articolul 6

Obligatiile participantilor la actul de turism

1. Profesionistii din turism au obligatia de a pune la dispozitia turistilor informatii oneste si obiective privind locurile lor de destinatie, conditiilor de calatorie, ospitalitate si sedere; ei trebuie sa se asigure ca prevederile (clauzele) contractuale propuse clientilor lor sunt usor de inteles in privinta naturii, pretului si calitatii serviciilor pe care ei se angajeaza sa le furnizeze si compensatia financiara platibila de catre ei in cazul unei ruperi unilaterale a contractului din partea lor;

2. Profesionistii din turism, in masura in care depinde de ei, trebuie sa arate interes, in cooperare cu autoritatile publice, pentru securitatea si siguranta, prevenirea accidentelor, protectia sanatatii si siguranta alimentatiei celor ce le solicita serviciile; ca de pilda, ei trebuie sa asigure existenta de sisteme corespunzatoare de asigurare si asistenta; ei trebuie sa accepte obligatiile de raportare prevazute de reglementarile nationale si sa plateasca compensatii echitabile in caz ca nu isi indeplinesc obligatiile contractuale ce le revin;

3. Profesionistii din turism, in masura in care depinde de ei, trebuie sa contribuie la implinirea spirituala si culturala a turistilor si sa le permita acestora, in timpul calatoriei, practicarea religiei lor;

4. Autoritatile publice ale statelor generatoare si ale statelor gazda, in cooperare cu profesionistii interesati si asociatiile lor, se vor asigura sa existe mecanismele necesare repatrierii turistilor in caz de faliment a intreprinderii care le-a organizat calatoria;

5. Guvernele au dreptul-si datoria-in mod special pe timp de criza, sa-si informeze conationalii asupra dificultatii circumstantelor, sau chiar a pericolelor pe care le-ar putea intampina pe parcursul calatoriei lor in strainatate; cade in sarcina lor, in orice caz, sa furnizeze astfel de informatii fara a aduce, printr-o maniera exagerata sau nejustificata, prejudicii industriei turismului din tara gazda si intereselor propriilor operatori; continutul sfaturilor de calatorie trebuie, prin urmare, discutate in avans cu autoritatile tarii gazda si profesionistii interesati; recomandarile formulate trebuie proportionate strict cu gravitatea situatiilor intampinate si limitate la arile geografice unde a aparut insecuritatea; acest recomandari trebuie modificate sau anulate de indata ce reintoarcerea la normalitate o permite;

6. Presa, si in mod deosebit, presa specializata de turism, si alte mijloace de media, inclusiv mijloace moderne de comunicare electronice, trebuie sa furnizeze informatii oneste si echilibrate asupra evenimentelor si situatiilor care pot influenta fluxul de turisti; ele trebuie sa furnizeze si informatii corecte si sigure consumatorilor de servicii turistice; trebuie dezvoltate si utilizate in acest scop si tehnologiile noi de comunicatii si de comert electronic; si dupa cum se mai intampla in mass media, ei nu trebuie in nici un fel sa promoveze sex turismul;

articolul 7

Dreptul la turism

1. Prospectul accesului personal si direct la descoperirea si stapanirea resurselor planetei, constituie un drept deschis in mod egal tuturor locuitorilor lumii; participarea extensiva crescanda la turismul national si international trebuie privita ca una dintre cele mai bune expresii posibile a cresterii durabile a timpului liber, si nu trebuie puse obstacole in calea sa;

2. Dreptul universal la turism trebuie privit ca un corolar al dreptului la odihna si ragaz, incuzand limitari rezonabile ale orelor de munca si sabatorile periodice platite, garantate de articolul 24 al *Declaratiei universale a drepturilor omului* si *articolul 7.d al Conventiei internationale a drepturilor culturale sociale si economice*;

3. Turismul social, si in particular turismul asociativ, care faciliteaza accesul pe scara larga la relaxare, calatorie si sarbatori, trebuie dezvoltat cu sprijinul autoritatilor publice;

4. Turismul familial, de tineret, studentesc si de pensionari, pentru oameni cu infirmitati trebuie incurajat si facilitat;

articolul 8

Libertatea miscarilor turistice

1. Turistii si vizitatorii trebuie sa beneficieze, in conformitate cu legea internationala si legislatia nationala, de libertate de miscare in tarile lor si de la un stat la altul, in concordanta cu articolul 13 al *Declaratiei universale a drepturilor omului*; ei trebuie sa aiba acces la locuri de tranzit si sedere si la locuri culturale si de turism fara a fi supusi unor formalitati excesive sau discriminarii;
2. Turistii si vizitatorii trebuie sa aiba acces la toate formele de comunicare disponibile, interne sau externe; ei vor beneficia de acces prompt si facil la serviciile administrative, legale si de sanatate locale; ei vor fi liberi sa contacteze reprezentantele consulare ale tarilor lor de origina in conformitate cu conventiile in vigoare;
3. Turistii si vizitatorii vor beneficia de aceleasi drepturi ca si cetatenii tarii vizitate in privinta confidentialitatii datelor personale si informatiile care-i privesc pe rsonal, in special cand acestea sunt stocate electronic;
4. Procedurile administrative legate de trecerile de frontiere fie ca ele cad in competenta statelor sau rezulta din acorduri internationale, ca de exemplu vizele sau formalitatile de vama si sanatate, vor fi adaptate pe cat posibil pentru a facilita maximum de libertate de calatorie si acces larg la turismul international; vor fi incurajate acordurile intre grupuri de tari pentru armonizarea si simplificarea acestor proceduri; taxele specifice si impozitele care penalizeaza industria turismului subminandu-i competitivitatea vor fi eliminate treptat sau corectate;
5. In masura in care situatia economica a tarilor din care ei provin o va permite, calatorii vor avea acces la alocatii de valuta convertibila necesara in calatoriile lor;

articolul 9

Drepturile lucratorilor si antreprenorilor in industria turismului

1. Drepturile fundamentale ale lucratorilor salariati si liber-profesionisti din industria turismului si activitatile aferente, vor fi garantate prin grija administratiilor nationale si locale, atat a statelor lor de origina cat si ale tarilor gazda, in special date fiind restrictiile legate in particular de sezonalitatea activitatii lor, dimensiunea globala a industriei lor si flexibilitatea adesea ceruta lor de natura muncii pe care o presteaza;
2. Lucratorii salariati si liber-profesionisti din industria turismului si activitatile aferente au dreptul si datoria sa dobandeasca o pregatire corespunzatoare initiala si continua; li se va acorda o protectie sociala adecvata; insecuritatea locului de munca va fi limitata cat de mult posibil; si li se va oferi lucratorilor sezonieri din sector un statut legal specific, cu o atentie deosebita bunastarea lor sociala;
3. Orice persoana naturala sau legala are dreptul sa desfasoare o activitate profesionala in domeniul turismului in conditiile legislatiei nationale in vigoare, cu conditia ca el sau ea sa

aiba calitatile si calificarea necesare; antreprenorii si investitorii-in special in domeniul intreprinderilor mici si mijlocii-vor avea dreptul la acces liber in sectorul turismului cu un minim de restrictii legale si administrative;

4. Schimburile de experienta oferite executivului si lucratorilor, fie salariate sau nu, din diferite tari, contribuie la cresterea activitatii in industria turismului mondial; aceste miscari vor fi facilitate cat de mult posibil in conformitate cu legile nationale adecvate si conventiile internationale;

5. Ca un factor de neinlocuit al solidaritatii in desfasurarea si dinamica cresterii schimburilor internationale, intreprinderile multinationale ale industriei turismului nu vor exploata pozitiiile dominante pe care uneori le ocupa; ele vor evita sa devina vehicule ale unor modele culturale si sociale artificiale impuse comunitatilor gazda; in schimbul libertatii de a investi si a face afaceri, care va fi pe deplin recunoscuta, ele se vor implica in dezvoltarea locala, evitand ca prin repatrierea excesiva a profitului lor sau prin importurile lor induse, o reducere a contributiei lor la economiile in care s-au stabilit;

6. Parteneriatul si stabilirea de relatii echilibrate intre intreprinderi ale tarilor generatoare si primitoare contribuie la dezvoltarea durabila a turismului si la o distributie echitabila a beneficiilor cresterii sale;

articolul 10

Implementarea principiilor Codului global de etica pentru turism

1. Participantii publici si privati la desfasurarea turismului (toti cei care isi asuma riscuri de a pierde sau castiga de pe urma actului de turism) trebuie sa coopereze la implementarea acestor principii si sa monitorizeze aplicarea lor efectiva;

2. Participantii la desfasurarea turismului trebuie sa recunoasca rolul institutiilor internationale intre care Organizatia Mondiala pentru Turism este prima, si organizatiile neguvernamentale cu competente in domeniul promovarii turismului si dezvoltarii, protectiei drepturilor omului, mediului inconjurator sau sanatatii, cu respectul cuvenit pentru principiile generale ale legii internationale;

3. Aceiasi participanti trebuie sa-si demonstreze intentia de a-si adresa orice disputa privind aplicarea sau interpretarea Codului global de etica pentru turism pentru conciliere unui organism tert impartial cunoscut sub numele de Comitetul mondial de etica in turism.